

У ПОШУКАХ ШЛЯХІВ ПОБУДОВИ ЦИВІЛІЗОВАНИХ ВЗАЄМИН З ПОЛІТИЧНОЮ СИСТЕМОЮ

Інтерв'ю з головою ГС "Аграрний союз України"
Геннадієм Володимировичем Новіковим

Геннадію Володимировичу, ми з вами зустрічалися в лютому цього року і говорили про місце та роль аграрних бізнес-асоціацій у взаєминах із владою. До виборів у Верховну Раду залишився рік і, як показує багаторічний досвід виборця, незабаром розпочнеться пора «великих» обіцянок. На Вашу думку, для агробізнесу це сприятливий час для вирішення проблем на законодавчому рівні?

Ми прагнемо, щоб проблеми вирішувалися системно, без прив'язки до виборчого періоду і бажання політичних сил перед виборами заробити собі голоси.

Як громадські організації основне завдання ми вбачаємо в тому, щоб відстоювати інтереси своїх членів. Тож знаємо всі труднощі, з якими стикаються сільгоспвиробники, і пропонуємо способи їх подолання, в тому числі формуємо конкретні пропозиції щодо внесення змін до законодавчих норм.

Однак чинна політична система не надає нам (громадським організаціям) право законодавчої ініціативи. Тому ми змушені взаємодіяти з парламентськими політичними партіями. І це правильно, оскільки, по суті, політичні партії повинні виконувати роль посередників між державною владою і громадянським суспільством, бути, скажімо, його слугами.

У свою чергу, громадські організації, об'єднуючи найбільш активну й організовану частину цього суспільства, зобов'язані не тільки заявляти про існуючі проблеми, а й пропонувати шляхи їх вирішення. На мій погляд, ефективна цивілізована взаємодія цих двох інститутів є обов'язковою умовою успішного розвитку державності. І сьогодні ми робимо перші кроки в пошуку таких форм взаємодії, які б максимально забезпечили реалізацію наших інтересів.

Коли Ви говорите про «наші» інтереси, про кого йде мова, і яка саме форма взаємодії запропонована?

«Наші» інтереси – це інтереси всіх, хто працює на землі. Їх виразниками передусім є профільні громадські організації, які входять до складу ГС «Всеукраїнський аграрний форум». Сьогодні це найбільш впливове громадське утворення в аграрній сфері.

У рамках «Всеукраїнського аграрного форуму» ми намагаємося виробити з політичними партіями таку систему взаємодії, яка дасть змогу офіційно донести до законодавців наші вимоги і контролювати хід їх виконання. При цьому повинні максимально враховуватися інтереси всіх аграріїв, а вони дуже різноманітні.

У нас є свій погляд на розвиток аграрної сфери, який охоплює широкий спектр питань – земельні, оподаткування, державну підтримку, розвиток сільських територій тощо. Його ми виклали в Меморандумі, який, на нашу думку, містить концептуальні положення. У майбутньому він може стати основою для розробки подальшої стратегії розвитку галузі на найближчі 5–10 років.

Які основні положення містить Меморандум?

Хочу зазначити, що над Меморандумом ми працювали майже півроку – з листопада по березень. Наприклад, у межах земельної реформи він передбачає обмеження набуття прав на землю для іноземців і компаній з часткою іноземного капіталу, введення обмеження на площу землі в одні руки, необхідність розробки регуляторного механізму для іпотечного кредитування, придбання землі та багато іншого.

...

3.1. Законодавчого закріплення заборони купівлі землі сільськогосподарського призначення іноземцям, іноземними юридичними особами, особами без громадянства та іншими юридичними особами, заснованими іноземцями, а також заборона отримання у спадщину землі сільськогосподарського призначення, а також часток в юридичних особах – власниках землі, іноземними фізичними особами.

...

3.4. Закріплення на законодавчому рівні передачі земель за межами населених пунктів у комунальну власність об'єднаних територіальних громад (до моменту створення ОТГ, – у власність сільських та селищних рад).

3.5. Запровадження 3-5 річної національної програми підтримки створення малих фермерських господарств, сімейних ферм шляхом пільгового кредитування громадян – власників земель сільськогосподарського призначення з метою реалізації типових проектів з високим рівнем доданої вартості, зокрема для організації тепличних господарств, молочних ферм, зайняття садівництвом, ягідництвом, овочівництвом, вирощуванням нішевих культур, органічним виробництвом тощо. Дане фінансування повинне бути довгостроковим під низькі відсотки.

3.6. Протидія рейдерству та тіньовій оренді землі:

- усунення можливості розбіжності інформації у Державному земельному кадастрі (далі – ДЗК) та Державному реєстрі речових прав на нерухоме майно (далі – Реєстр майнових прав) шляхом її розмежування: в ДЗК тільки дані про земельну ділянку, в Реєстрі майнових прав тільки дані про права власності на них;
- забезпечення повного наповнення та виправлення даних ДЗК та Реєстру майнових прав, у тому числі внесення відомостей про земельні ділянки, права на які встановлені лише державними актами у паперовій формі;
- зобов'язання реєстраторів перевіряти правомочність заявника здійснювати реєстраційну дію, а також зберігати в Реєстрі майнових прав електронні витяги з держреєстрів, що підтверджують законність реєстраційної дії.

...

3.8. Виділення земельних паїв колишнім і нинішнім працівникам сільгосп-підприємств, а також працівникам соціальної сфери села, які не брали участь у розпаюванні земель сільськогосподарського призначення.

3.9. Гарантування отримання земельних ділянок в рамках безоплатної приватизації учасникам АТО.

...

Для малих форм агробізнесу передбачена необхідність створення реальних умов для їх розвитку, спрощення оподаткування, підвищення закупівельних цін тощо.

Крім того, порушені питання розвитку сільгоспооперації, безпеки продуктів харчування, меліорації земель, розвитку транспортної логістики, пов'язаної з перевезенням сільгосппродукції, ринку мінеральних добрив тощо.

Яким партіям був направлений Меморандум, і хто з них сьогодні поділяє позиції ГС «Всеукраїнська аграрний форум»?

У березні цього року Меморандум був направлений усім парламентським партіям: партії «Блок Петра Порошенка», партії ВО «Батьківщина», Радикальній партії Олега Ляшка, Опозиційному блоку, Об'єднанню «Самопоміч» та Народному фронту.

Першою відгукнулася партія ВО «Батьківщина». З принципових питань у нас не було розбіжностей. У квітні, після незначних технічних узгоджень, Меморандум був підписаний. Після ряду консультацій у серпні, цей документ був підписаний з об'єднанням «Самопоміч». Решта парламентських партій обговорюють положення Меморандуму, і ми сподіваємося на їхню підтримку.

Геннадію Володимировичу, Меморандум передбачає перспективи розвитку аграрного сектору на найближчі 5–10 років. Які гарантії, що ці партії ми побачимо в парламенті наступного скликання?

Безумовно, в майбутньому якісь партії залишаться на політичному олімпі, якісь – ні. Але сьогодні і протягом найближчого року саме вони впливають на прийняття того чи іншого закону.

Так, Меморандум містить положення про перерозподіл у кінці цього року невикористаних коштів за програмами «Державна підтримка сільгоспвиробників» (2801580) та «Державна підтримка галузі тваринництва» (2801540). Нагадаю, що за цими напрямками цього року виділено 4 945 млн грн, або 82% від загальної суми дотацій. На думку більшості членів громадських організацій, залишок коштів за цими програмами доцільно направити на програму «Фінансова підтримка сільськогосподарських виробників» через механізм квазіаккумуляції ПДВ, який діяв у 2017 році.

...

2.1 Внесення змін до Закону України «Про Державний бюджет України на 2018 рік», Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», а також Бюджетного кодексу України щодо:

– перерозподілу невикористаних протягом I–III кварталу бюджетних коштів, передбачених за бюджетними програмами «Державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників» та «Державна підтримка галузі тваринництва» на виплату дотації за програмою «Державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників» через механізм квазіаккумуляції ПДВ, який діяв у 2017 році;

...

Хто повинен підтримати в парламенті цю пропозицію? Сьогодні це можуть зробити тільки депутати парламентських партій.

Хоча зазначу, що була пропозиція направити Меморандум партіям, які не ввійшли в парламент. Проте в Україні на 1 січня цього року їх зареєстровано більше трьохсот. Яким з них направляти Меморандум, а яким – ні? Тому рада ГС «Всеукраїнського аграрного форуму» цю пропозицію не підтримала.

Однак за рішенням ради нашої громадської спілки «Аграрний союз України» ми направили Меморандум Аграрній партії, але він ще не розглядався.

А якщо депутати від цих партій відмовляться від виконання узгоджених у Меморандумі положень, тоді що? Чи не є він, перепрошую, «фільчиною грамотою»?

Хочу підкреслити, що ми розглядаємо Меморандум як інструмент для відстоювання своїх інтересів. В Україні громадські організації та політичні партії ще ніколи письмово не викладали свої побажання й обіцянки. Це перший досвід цивілізованих взаємин між профільними громадськими асоціаціями та політичними партіями.

Оскільки раніше зобов'язання парламентарів офіційно не фіксувалися, то досить складно було контролювати їх виконання. Звичайно, і зараз, після підписання Меморандуму, ми не зможемо притягти депутатів до відповідальності. Але у нас будуть всі підстави, наприклад, запитати: «А чому ваша фракція проігнорувала думку громадськості з цього питання і проголосувала проти?» І на всю країну заявити, що ці люди не тримають слово, що вони кон'юнктуристи і їм вірити не можна. В умовах, коли політичні партії борються за електорат, це має спрацювати.

Зазначу, що окремі положення Меморандуму, сформульовані ще в листопаді-грудні 2017 року, вже реалізовані в Законі України від 10.07.2018 р. № 2497-VIII.

На наш погляд, підписання подібних документів має стати нормою для всіх, як мінімум, профільних громадських організацій. Це дасть змогу в рамках політичної системи побудувати чесні і прозорі взаємини між громадянським суспільством і законодавцями, а отже, активно формувати політику держави.

Геннадію Володимировичу, дякую Вам за змістовну бесіду, сподіваюсь на подальшу співпрацю.

Головний редактор журналу «АгроPRO» **Ельвіра Ткачова**

ВІД РЕДАКЦІЇ

На семінарах багато хто з сільгоспвиробників запитував, чи потрібно у 2018 році в номері податкової накладної на поставку сільськогосподарської продукції, на яку надавалась дотація у 2017 році, ставити «/2»?

І ми рекомендували (на всякий випадок) включати до номера податкової накладної позначку «/2», хоча надія на відновлення порядку повернення ПДВ, чинного у 2017 році, була слабкою.

Статистичні дані підтверджують, що використання дотаційних коштів за програмами 2801580 та 2801540 (про які йдеться в інтерв'ю) мізерне. Отже, залишок невикористаних коштів буде направлений на фінансування інших програм.

Як впливає з інтерв'ю, є велика ймовірність того, що ці кошти в кінці 2018 року можуть бути направлені на фінансування програми «Фінансова підтримка сільськогосподарських виробників», яка діяла у минулому році і за якою сільгоспвиробникам поверталася частка сплаченого до бюджету ПДВ.

А тому пропонуємо при поставці продукції, зазначеної у п. 161.3 Закону України від 24.06.2004 р. № 1877-IV «Про державну підтримку сільського господарства України» (передусім продукції тваринництва), в номері податкової накладної ставити «/2» і, відповідно, заповнювати додаток 9 до декларації з ПДВ.

Правова база під цей вид дотації повністю узгоджена (до Податкового кодексу України на початку року були внесені уточнення). Тож будемо сподіватися, що сільгоспприємства зможуть отримати значні суми грошових коштів.

На фото Г. В. Новіков (джерело: Latifundist.com)